

Haberler

EMCDDA VE EUROPOL'ÜN 2019 AB UYUŞTURUCU PİYASALARI RAPORU

Yeni rapor, AB uyuşturucu piyasalarının sağlık ve güvenlik üzerindeki geniş kapsamlı etkilerini vurguluyor

(26.11.2019, BRÜKSEL **AMBARGO 10:00 Orta Avrupa Saati Brüksel (09:00 Lizbon)**) Avrupalılar her yıl uyuşturucuya perakende seviyesinde en az 30 milyar Euro harcıyor ve bu durum, uyuşturucu piyasasını Avrupa Birliği'ndeki organize suç örgütleri için önemli bir gelir kaynağı haline getiriyor. Bu rakam, **Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (EMCDDA)** ve **Europol** tarafından yayınlanan **2019 AB Uyuşturucu Piyasası Raporu**'nda bugün itibarıyla duyuruldu ⁽¹⁾. Bu toplamın yaklaşık beşte ikisi (%39) kenevir, %31'i kokain, %25'i eroin ve %5'i amfetaminler ve MDMA'ya harcıyor (Şekil 1.1) ⁽²⁾.

Bu iki ajans, Avrupa yasa dışı uyuşturucu piyasası hakkındaki üçüncü güncel genel görünüm raporunu sunmak üzere yeni bir işbirliğine imza attı. Rapor, üretim ve kaçakçılıktan dağıtım ve satışa kadar tüm tedarik zinciri trendlerini kapsıyor. Uyuşturucu pazarının hem sağlık hem de güvenlik üzerindeki geniş kapsamlı etkilerinden ve etkili uyuşturucu denetim politikaları için bütünsel bir yaklaşımın gerekliliğinden bahsediyor.

Bugün rapor bulgularını açıklayan **Göç, İçişleri ve Vatandaşlıktan Sorumlu AB Komisyon Üyesi Dimitris Avramopoulos** şunları söyledi: 'Organize suç örgütleri kazanç elde etmek için yeni fırsatları değerlendirme konusunda çevik davranıyor. Bununla birlikte, faaliyetlerini uluslararası sınırlar çerçevesinde genişletmek için her türlü teknolojik ve lojistik inovasyondan gittikçe daha yüksek oranda faydalanıyorlar. Ayrıca Avrupalı tüketici uyuşturucuya, çoğunlukla sosyal medya ve internet kanallarından artık çok daha kolay erişebiliyor. Bugünkü raporlar bir kez daha gösterdi ki, yasadışı uyuşturucu piyasası vatandaşlarımızın sağlığına ve güvenliğine yönelik bir tehdit unsuru olmayı sürdürüyor. Gençlerimiz, vatandaşlarımız ve toplumumuzun iyiliği için, uyuşturucuya karşı mücadelemizi her yönüyle güçlendirmek üzere Üye Devletler ve uluslararası çalışma ortaklarımızla birlikte bıkmadan çalışmaya devam edeceğiz.

Stratejik ve eylem odaklı analizler, **EMCDDA** uyuşturucu izleme sisteminden alınan verileri **Europol**'ün organize suça yönelik operasyonel istihbarat verileriyle bir araya getiriyor. En son veriler ⁽³⁾ Avrupa dahilindeki genel uyuşturucu ulaşılabilirliğinin 'son derece yüksek' olduğunu ve tüketicilerin çok çeşitli yüksek saflıkta ve yüksek etkili ürünlere sabit veya azalan fiyatlarla erişebildiğini göstermektedir. Rapor da yer alan içerikle bağlantılı diğer bir önemli konu da, ormanların yok edilmesi ve çevreye atılan kimyasal atıklar dahil uyuşturucu üretiminin çevresel etkileri ile bu etkilerin ekolojik hasara, güvenlik risklerine ve yüksek temizlik maliyetlerine neden olduğu gerçeğidir.

AB uyuşturucu pazarındaki etkinlikle bağlantılı olarak artan şiddet ve yozlaşma

Rapor, hem hedef bölge hem de uyuşturucu üreten bölge olarak Avrupa'nın gittikçe önem kazandığını vurguluyor ve uyuşturucu üreticisi olarak kabul edilen ülkelerde uzun zamandır gözlemlendiği gibi, şiddet ve yozlaşmanın artık AB sınırları dahilinde gittikçe daha belirgin hale geldiğini gösteriyor. Uyuşturucu piyasasının analizde sunulan geniş kapsamlı sonuçları arasında, toplum üzerindeki olumsuz etkileri (örn. çete şiddeti, uyuşturucu ile bağlantılı cinayetler) ve kamu kurumları ile kamu yönetimi üzerinde yarattığı baskı yer alıyor. Uyuşturucu pazarının hukuk ekonomisi üzerindeki negatif yansımalarının (örn. uyuşturucu ticareti ile bağlantılı para aklama faaliyetlerinin yasal işletmeleri baltalaması) yanı sıra, daha geniş çaplı suç faaliyetleri ile olan bağlantısı (örn. insan kaçakçılığı, terör) da inceleniyor (bkz. Bölüm I veri grafiği ve Şekil 1.2).

Uyuşturucu piyasasını güçlendiren ve işleyişini kolaylaştıran ticaret, teknoloji ve suç araçları

Rapora göre, *küreselleşme, teknoloji ve inovasyon ve suç araçları* unsurları, uyuşturucu piyasasını güçlendiren ve işleyişini kolaylaştıran üç temel etken olarak kabul ediliyor. Yüksek küresel bağlantıya sahip ve teknoloji ile işleyen bir piyasada, organize suç örgütleri gittikçe genişleyen ticari piyasaların, bağlantılı lojistik gelişmelerin ve dijitalleşmenin doğurduğu fırsatlardan faydalanıyor. Rapor, denizyolu ile uyuşturucu kaçakçılığının sunduğu çok çeşitli imkanlara (Şekil 2.4) ve genel havayolu çözümlerinin suç amaçlarına yönelik olarak istismarına (örn. özel uçak, dronlar) yönelik kaygıları da dile getiriyor (Şekil 2.5). Avrupa'da internet üzerinden alışveriş trendi ve taşınan ürünlerin hacmi yükseldiğinden beri, uyuşturucuların taşınması için posta ve kargo hizmetlerinin kullanımı da hızlı bir şekilde yaygınlaşıyor.

Sosyal medyanın yanı sıra surface web (yüzeysel ağ) ve darknet (karanlık ağ) piyasaları mesajlaşma servisleri ve mobil uygulamalar çevrimiçi uyuşturucu satışı için ortam sunuyor. Darknet piyasaları halen tüm hızıyla varlığını sürdürürken (bugün hâlâ 10 adedi faaliyet halinde - Şekil 2.8), belirli ülkeleri ve dil gruplarını hedefleyen çevrimiçi tedarikçi mağazaları da ortaya çıkmaya başladı. Yasa dışı silahlar, şifrelenmiş akıllı telefonlar ve evrak sahteciliği, uyuşturucu satıcıları tarafından gittikçe daha yaygın olarak kullanılan temel suç araçları arasında yer alıyor.

EMCDDA Direktörü Alexis Goosdeel'e göre: "Bu rapor, hızlıca büyümekte olan ve gittikçe daha küresel, bütünleşik ve dijital hale gelen uyuşturucu piyasasını dikkate almaları için politika yapıcılara bir uyarı çağrısı niteliğinde. AB sınırları dahilinde ve sınırların ötesinde gerçekleştirilen uyuşturucu hiper üretimi, doğal ve sentetik maddelerin daha ulaşılabilir olmasına neden oluyor. Bu da tüketicilerin, son derece güçlü ve saf ürünlerden oluşan geniş bir ürün yelpazesine uygun fiyatlarla erişmesi anlamına geliyor. Gittikçe artan bir endişe ise, AB'de uyuşturucu ile bağlantılı şiddet ve yozlaşmanın artış göstermesi. Uyuşturucu piyasasının sağlık ve güvenliğe yönelik geniş kapsamlı sonuçları derhal öncelik haline getirilmeli."

Europol Direktörü Catherine De Bolle şunların altını çiziyor: "Europol, operasyonel çalışmalarımız ve AB Üye Devletlerinden aldığımız istihbarat katkıları sonucunda kaçakçılık etkinliğinde belirgin bir artış olduğunu gözlemliyor. Emniyet teşkilatlarının bu gelişmeyi ele alması gerekiyor; bizler de bu bağlamda Avrupa'yı konu alan uyuşturucu araştırmalarını desteklemek üzere ciddi yatırımlarda bulunuyoruz. Europol özellikle, geride pek çok kurban bırakarak ciddi paralar kazanan belirli üst düzey organize suç örgütlerini hedefliyor.

Kilit uyuşturucu piyasaları mercek altında

Rapor, Avrupa'da en çok kullanılan uyuşturucuların piyasasına derinlemesine bir bakış sunarken, süreç akışını üretimden kullanıma kadar takip ediyor.

- **Kenevir; çeşitliliği artan ürünler:** Değeri en az 11,6 milyar Euro olduğu tahmin edilen bu piyasa, geçtiğimiz yıl yaklaşık 25 milyon Avrupalı'nın (15-64 yaş) kullanımı ile Avrupa'nın en büyük uyuşturucu piyasası olma özelliğini taşıyor. Kenevir otu ve rezin halen en ağırlıklı ürünler olsa da, rapor kenevir ürünlerinin Avrupa'da gittikçe yaygınlaştığını bildiriyor. Yüksek etkili özütler, kenevir bazlı tıbbi ürünler ve sağlık ürünleri ve hacmi gittikçe artan kannabidiol (CBD) veya düşük THC'li ürünler farklı biçimlerde satışa sunuluyor (Şekil 3.1). Bu durum, bu maddelerin etki gücünün ve olası sağlık etkilerinin izlenmesini gerekli hale getiriyor. Kenevir ticareti yapan organize suç örgütleri arasında gittikçe artan şiddet olayları, emniyet teşkilatları üzerinde ekstra baskıya neden oluyor.
- **Eroin ve diğer opioidler; ciddi sağlık riskleri ve öncül endişeler:** Opioid kullanımının, AB'de yasa dışı uyuşturucu tüketimine bağlı ölümler dahil olmak üzere halen en yüksek zarara neden olduğu görülüyor. AB'de yaşayan yaklaşık 1,3 milyon problemlili opioid kullanıcısı (temel olarak heroin) ile, heroin piyasasının tahmini perakende değeri yılda en az 7,4 milyar Euro değerinde. Balkan hattı AB'ye heroin transferinde kullanılan ana koridor olma özelliğini koruyor, ancak Suez Kanalı başta olmak üzere, Güney hattındaki heroin kaçakçılığı da artış belirtileri gösteriyor (Şekil 4.8). Ayrıca, bir heroin malzemesi olan asetik anhidritin AB'den heroin üretim bölgelerine yönlendirildiği ve kaçırıldığına ilişkin kanıtlar mevcut. Son derece güçlü sentetik opioidler (örn. fentanil türevleri) gittikçe artan bir sağlık riski teşkil ediyor. Çok sayıda potansiyel kullanıcı dozu içeren küçük paketlerin çevrimiçi ticareti ve posta ile dağıtımı gittikçe yaygınlaşıyor.

- **Kokain; rekor düzeyde üretim ve genişleyen piyasalar:** Bu madde, Avrupa'da en yaygın olarak tüketilen ikinci yasa dışı uyuşturucu olup 9,1 milyar Euro seviyesinde bir piyasa satış değeri ihtiva ediyor. Geçtiğimiz yıl içinde yaklaşık 4 milyon Avrupalı'nın (15-64 yaş) bu uyuşturucuyu kullandığı bildiriliyor. Kullanım halen Avrupa'nın Güney ve Batı bölgelerinde yoğunlaşırken, piyasanın gittikçe yaygınlaştığı görülüyor. Latin Amerika'daki rekor üretim seviyesi, AB istikametli uyuşturucu kaçakçılığını yoğunlaştırdı (ağırlıklı olarak denizyolu konteynerleri ile) ve bu bölgede rekor düzeyde uyuşturucu ele geçirildi. Avrupalı organize suç örgütlerinin Latin Amerika'daki varlığı, tedarik zincirinin uçtan uca yönetimine imkan tanıyor. Bu durum kokain piyasasında rekabete yol açarak AB'de rekabetle bağlantılı şiddet olaylarını artırma potansiyeli taşıyor. AB'nin, diğer piyasalara sevk edilecek (örn. Orta Doğu, Asya) kokain için bir geçiş bölgesi olarak konumlandığı görülüyor.
- **Amfetamin, metamfetamin ve MDMA; yurt içi tüketim ve ihracat için Avrupa'da büyük ölçekli üretim:** Bu maddeler, amfetamin ve metamfetamin için 1 milyar Euro'luk ve MDMA için 0,5 milyar Euro'luk AB perakende piyasa değeri ile toplam AB uyuşturucu piyasasının yaklaşık %5'ini oluşturuyor. Geçtiğimiz yıl yaklaşık 1,7 milyon Avrupalı (15-64 yaş) amfetamin veya metamfetamin maddesini denerken, yaklaşık 2,6 milyon kişi ise MDMA ('ecstasy') maddesini dendi. Bu maddelerin üretimi, hem yurt içi tüketim hem de ihracat için AB içinde kimi zaman endüstriyel ölçekte gerçekleştiriliyor. Yeni üretim yöntemleri daha saf ve ucuz ürünler ortaya çıkarıyor ve bunlara ait lojistik zincirinin tamamı organize suç örgütlerinin kontrolünde.
- **Yeni psikoaktif maddeler (NPS); yeni tespit edilen ürünlerin sayısı daha az olmakla birlikte, yüksek etkili maddeler ciddi sağlık tehlikesi arz ediyor:** Bunlar, uluslararası uyuşturucu denetimlerine tabi olmayan çok çeşitli maddeleri kapsıyor. NPS piyasasının kesin değeri bilinmiyor, ancak 2018'de AB Erken Uyarı Sistemi tarafından AB içinde belirlenen 55 NPS ile izlenen toplam NPS sayısı 731'e ulaştı. Ana kaynak ülkeler arasında Çin ve daha küçük ölçekte Hindistan yer alıyor. Kaynak ülkelerdeki politika tepkilerinin ve emniyet gücü faaliyetlerinin, NPS'nin görülme sıklığındaki azalmaya katkıda bulunduğu düşünülüyor (2014'te bildirilen 101 vaka). Ancak, piyasada görülen yüksek etkili sentetik opioidler, kannabinoidler ve 'sahte' benzodiazepinler ile NPS ürünleri, tıbbi acil durumlara ve ölümlere yol açan ciddi bir sınır ötesi sağlık tehdidi olarak karşımıza çıkıyor.

Uyuşturucu piyasalarının ele alınması; mevcut ve gelecek senaryolara yönelik eylemler

Rapor, 'gittikçe karmaşık, adaptif ve dinamik hale gelen' bir uyuşturucu piyasasında, AB politikalarının ve yanıtlarının da eşit derecede çevik, adaptif ve bütünleşik olması gerektiğini söylüyor. Raporda, limanlarda yolsuzluğu ele almaya yönelik operasyonel önlemlerden, resmi görevlilere yasa dışı uyuşturucu laboratuvarlarını etkisiz hale getirme eğitimi verilmesine kadar, yasa dışı uyuşturucu tedarik zincirini hedefleyen geniş bir sürekli eylem planı sunuluyor. Ayrıca, mevcut politika araçlarının tamamı da açıklanıyor (örn. koordinasyon yapıları, yürürlükteki yasalar, işbirliği programları ve finansal araçlar).

Raporda tanımlanan temel eylem alanları arasında şunlar yer alıyor; küresel uyuşturucu piyasasında aktif olan üst düzey organize suç örgütlerinin iş modellerinin ele alınması, harici sınırlardaki güvenlik zafiyetlerinin azaltılması, uyuşturucu üretimindeki değişikliklere ayak uydurmak için adli ve toksikolojik olanaklara yatırımda bulunulması.

Ajanslar, gelecek odaklı bir yaklaşımın benimsenmesinin, gelecekte potansiyel zorluklara (örn. sanal para birimleri, dron teknolojisi, tedarik zinciri lojistiğinde otomasyon ve yapay zeka) cevap verebilme hazırlığını pekiştireceğini vurguluyor.

Notlar

⁽¹⁾ AB Uyuşturucu Piyasaları Raporu (yönetim özeti ile birlikte), İngilizce olarak şu adreslerde bulunabilir:

www.emcdda.europa.eu/2019/drug-markets ve www.europol.europa.eu

Bu materyal Politika ve Uygulama Vurguları yayını ve 2016'da tespit edilen açıklara yönelik 12 arka plan belgesi eşliğinde sunulmaktadır. Bu basın bülteni 24 dilde mevcuttur. Rapor, her üç yılda bir yayımlanan bir serinin parçasıdır (2013'ten beri).

⁽²⁾ Rapordaki grafikler EMCDDA medya kitaplığından indirilebilir:

www.emcdda.europa.eu/media-library

⁽³⁾ Aksi belirtilmediği sürece, bu rapordaki veriler 2017 ile ilişkilidir.